

Prizadeto učiteljstvo prosi JUU, naj povzroči v tej zadevi rešitev Državnega sveta na podlagi sledečih faktov:

§ 84. zakona o nar. šolah določa, da imajo vsi državni učitelji narodnih šol po §§ 23. in 29. tega zakona pravico do stanovanja od nosno do stanarine. V § 70. cit. zakona pa je zakonodajalec z ozirom na potrebe strokovne službe predvidel zaposlitev učiteljstva — razen s poučevanjem na šoli, tudi pri oblastvih in ustanovah. Iz besedila tega člena ni razvidno, da v pisarni zaposleni učitelj zgubi pravico do stanarine, in ako bi zakonodajalec imel ta namen, bi gotovo to uzakonil.

Pred izidom zakona o narodnih šolah od 5. 12. 1929 so učitelji — upravni šolski organi — prejeli enake prejemke, kakor njih tovariši na šolah. Noben v pisarni zaposlen učitelj ni mislil, da mu bo zakon od 5. 12. 1929 prinesel prikrajšanje, in nihče doslej ni zakona tolmačil tako, da imajo pravico do stanarine samo oni učitelji, ki vrše svoje službene dolžnosti na šolah.

Zakonodajalec je točno in izrecno določil, kdo nima pravice do naturalnega stanovanja, v § 84. cit. zak. To so z neučitelji omožene učiteljice, ki pa prejemajo stanarino. Vse drugo učiteljstvo pa ima pravico do naturalnega stanovanja, oziroma stanarine. To potrjuje tudi izjema iz § 175., ki določa stanarino za nadzornike in je to tudi dokaz, da zakon ni nameraval ustvarjati dve kategoriji učiteljstva: eno brez, drugo s stanarino.

Ako pa je bil zakonodajalec mnenja, da v pisarnah zaposleni učitelji nimajo pravice do stanarine, bi bil to tudi v zakonu utemeljen, kajti marsikateri učitelj bi se v takem slučaju vrnil na šolo. Šolska oblastva pa so na neprestane tozadevne prošnje odgovarjala, da bo zadevo stanarine uredil pravilnik k zakonu o narodnih šolah. Seveda so prizadeti vedno računali na ugodno rešitev. Podlaga za svoj optimizem pa so imeli v tozadevnih določbah zakona o narodnih šolah in v »Uredbi o upravi i nadzoru nad svima narodnim školama na področju grada Beograda« (Prosv. glasnik br. 8/1930). To uredbo je predpisal g. minister prosvete na podlagi § 181. zak. o narodnih šolah, t. j. tistega paragrafa, ki odreja, da se za uporabljanje šol zakona predpiše v dveh mesecih pravilnik.

Ker so v čl. 6. omenjene naredbe učiteljem, zaposlenim v prosvetnih pisarnah v Beogradu, priznane vse pravice učiteljev nar. šol v Beogradu in ker stanarino prejemajo v breme proračuna splošnega šolskega odbora, je to preudicija za vse poznejše odločbe v zadevi sporne stanarine.

Nikjer ne najdemo podlage, da prejema učiteljstvo v prosvetnih pisarnah drugačne prejemke (razen draginskih doklad). Zato prizadeti ne morejo doumeti, na podlagi česa se jim odreja pravica do stanarine, ko se je leta 1930. priznala in ne preklicala tovarišem v Beogradu.

—§ Napredovanja v položajni skupini. V prošnji za višji položaj je navesti v odstavku »Prošnji prilagam v overovljenem prepisi: 1. dekret o priznanju n. pr. II./4. grupi in ne 4./II. grupi — — —; 2. izvod iz Uslužb. lista in 3. prevodnico.«

—§ Postavljenja v IX. skupino — orig. dokumenti — potrdila. Pripravniki morajo priložiti prošnji za postavljenje — prevedbo v uradniško skupino originalne listine, ki jih ministrstvo prosvete samo vrne z obvestilom o postavljenju, odnosno morajo posamezniki prositi za vrnitev orig. listin z nekolkovano prošnjo po razpisu, ki je bil priobčen z okrožnico kraljevske banke uprave IV. No. 709/4 z dne 17. 3. 1932. — Ob vrnitvi orig. listin zahteva min. prosvete, da se mu pošlje potrdilo stranke o vročitvi listin. To potrdilo, če ni drugače odrejeno, naj se glasi: Potrdilo. Podpisani potrjujem, da sem prejel orig. listine in to: 1.)... 2.)... itd., ki mi jih je vrnilo ministrstvo prosvete z ON br. z dne.....

—§ Vplačevanje vlog v uradniški pokojninski sklad. V uradniškem zakonu je vprašanje, da-li je drž. uslužbenec, ki je na dopustu brez pravice do prejemkov, vseeno dolžan, da vplača tudi za čas odsotnosti vloge v pokojninski sklad v višini 5% od tistih prejemkov, kateri bi mu bili pripadali, ostalo deloma nepojasnjeno. Vendar po 2. toč. § 87. u. z. uslužbenec, ki je odsoten iz službe nad 2 meseca — in to iz zasebnih razlogov — nima pravice do prejemkov za čas nad 2 meseca. Ker je pa po 2. odst. § 156. podlaga za vplačevanje v sklad uradnikova plača in položajna doklada, je jasno, da za dobo odsotnosti iz privatnih razlogov uradnikom za čas preko dveh mesecev ne pripada ne plača ne položajna doklada, zaradi česar tudi za ta čas manjka doklada za plačevanje v pokojninski sklad. Vplačati mora prispevke samo za prva dva meseca.

Mladinska matica

SE MOJ ODGOVOR.

V 7. številki »Učiteljskega tovariša« se je anonimni pisec članka »Kritike« obregnil v mojo oceno publikacij Mladinske matice št. 16., 17., 18. in 19., ki jo je obelodanila septemberska številka »Ljubljanskega zvonca«. Prav je, da je moja ocena dvignila toliko prahu, tega sem si tudi želel in na to sem mislil, ko sem oceno oddal uredniku »Lj. zvonca«, ki bi je gotovo ne sprejel med gradivo, če bi bila tako zelo »žolčna« kot se mi očitja, in če bi zares »ne imela pravice do življenja«! Bogme, jaz nimam povoda, da bi »razlival žolče« na Mladinsko matico! Sem zdravega želodca, vsekakor boljšega kot pisec imenovanega članka in urednik »Kresnice«, ki ne zmogeta prenesti ene same ostre in objektivne kritike, ne da bi se jima razlival žolč! Jaz naj se jezim na Mladinsko matico? Kaj pa šel! Saj sem sam že tri leta sotrudnik »Našega roda«, ki je tudi list Mladinske matice. Toda hotel sem samo pokazati na napake, ki jih je prezrlo uredništvo Mladinske matice, z dobrim namenom, da bi se v bodoče ne ponovljale. Kajti namen kritike ni samo hvaliti (meni je kaj malo mar, kaj pišejo o istih knjižicah, ki sem jih ocenil jaz, istočasno tudi drugi gospodje!), tudi ne samo trgati, ampak predvsem tudi učiti! S tega oziroma vem, da je v moji oceni manj žolča kot pa v članku »Kritike« in pa v članku »Moj odgovor«.

Grdo je, če se mi v primerjavi podtikajo literarna dela, ki jih v poglavju svojih ocen nisem navedel, kajti res je samo to, da sem ocenil redne publikacije Mladinske matice, ne pa Lovrenčičevega »Tihega življenja«, ki ga je izdala Mladinska matica v izredni publikaciji!

Če je koča moja ocena hudo užalila, oz. spravila v slabo voljo, ga tem potom zagotavljam, da nisem imel namena storiti tega, da prav nič nisem izlival kake besnosti v »Lj. zvoncu«, ampak ga prosim, naj se z odgovorom na mojo oceno oglasi v reviji, kjer sem jaz objavil svoje mišljenje, in le tam bom z njim rade volje lomil svoje kopje za pravico in objektivno kritiko!

Lojze Zupanc, učitelj v Štrekljevcu

S 5. IN 6. SEJE MLADINSKE MATICE.

- Odbor je sklenil odkupiti Deržajevu slikanico v barvah s tekstom.
- Na oferto tiskarne se sklene izdati »Miklavževa noč« na boljšem papirju. Tiska naj se knjiga v cicero tisku, čeprav je nekoliko dražji. Tudi ovitek naj bo močnejši.
- »Miklavževa noč« bo ilustriral slikar Bambič zelo bogato in v štirih barvah.
- Za reklamo se bo tiskal poseben oglas v štirih barvah z vabilom na subskripcijo na »Miklavževa noč«. Oglas se priloži »Učit. tovarišu«.

kih. Pred menoj sta sedela, ali bolje rečeno cepetala in skakala dva prvošolarčka. Strastno sta z gestami nakazovala sunek z nožem pri sceni, ko zločinec potegne ob svoji žrtvi, ki pričakuje smrti, nož in prične — rezati in jesti jabolko, katero vzame z mize.

»Daj ga, suni, — daj ga, suni —!«
Iz ust mladih fantičev se je to pretresljivo slišalo.

Ozrem se na desno — kino je bil natlačeno poln — tam sedi mlad fant v črni srcaji, izgledajoč kakor ključavničarski vajenec. — Skriplje z zobmi in stisnjениh ustnic, pravi sosedu: »Prokletu bi ga jaz!«

Se sedaj mi zveni otroški krohoh po ušesih, ki je napolnil dvorano ob surovo-neumni ljubezenski sceni varanega ljubimca. Tako čudno razumevajoče je zvenel ta smeh, bil je poln sopare, napetosti in pubertetnih grehov.

Čuvstva so se mi pričela mečati. Sram se je izpremenil v zgražanje, vmes so mi pretresale živce skrajno napete scene, mislil sem na reveže predmestne otroke, popadal me je strah pred koncem drame, grabila me je vedno bolj psihoza mase, ki je držala otroke in odrasle kljub šundru, kljub nezposodnemu smradu natlačenejega lokala, kljub v zrak vbrizgani kolinski vodi, kljub vsemu v skrajni napetosti. Vsem je srce utripalo enako, vsem je zastajal dih, vsem so hitele misli naprej v razvoj drame.

In ko je bil konec predstave, se ni nikomur odvalil kamen od srca, kakor se običajno pričakuje. Vsi so se razšli nekam tih, zamišljeni. V duhu sem skušal prodrati v dušo štirinajst-petnajstletnih fantov in deklet. V duhu sem se skušal vživeti v njih položaj.

Knjigarna
Učiteljske tiskarne v Ljubljani

je otvorila v začetku julija

v Mariboru
v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

POZOR!
Učiteljstvu
mariborskega
okrožja!

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki so jo te dni vrejele vse šole mariborskega okrožja

5. Sprejme se v principu pogodba litografije za knjigo redne publikacije, ki bi izšla v štiribarvnem tisku.

6. Na pobudo tov. Kržišnika se sklene objaviti v »Učit. tovarišu« seznam onih šol, ki nimajo nobenega ali pa enega samega naročnika.

7. Na Bambičevo ponudbo glede reklamne priloge »Našemu rodu« se skliče poseben sestanek, kjer se bo vsa stvar bolj podrobno pretresala.

8. Na kritike v »Slovincu« in »Zvonu« se sklene odgovoriti.

Knjiga, ki bi jo morala imeti vsaka knjižnica, knjiga, ki pride prav vsakemu učitelju, knjiga, ki je potrebna vsakemu učencu na meščanski šoli, vsakemu študentu na srednji in strokovni šoli:

To je knjiga »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike« od dr. L. Čermelja.

Obseg: 130 strani velikega formata, 60 slik. Subskripcijski rok je do 31. oktobra.

Cene za kartonirane izvode 26 Din, za trdo vezane pa 32 Din.

Naročila sprejema Mladinska matica, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

—mm »Naš rod« izide v nekaj dneh v novi opremi Plečnikovega učenca Bohinca. Rubrike in listu ostanje približno iste kot lani, vendar bo Cicibanovemu rodu odmerjeno več prostora, tako da bodo zadovoljni tudi učenci nižjih razredov. Vsebinsko je prva številka zelo zanimiva, pestra in živahna tako v beletrističnem kot v ilustrativnem delu.

—mm Te dni se zaključujejo naročila na »Naš rod« in publikacije Mladinske matice. Zamudniki naj pohite. Lani so prve številke zmanjkale znalo bi se tudi letos ponoviti. — Zato naj bodo naročila pravočasna.

Za samo 22:50 Din bo nudila Mladinska matica naši mladini letos:

- cel letnik »Našega roda«;
- knjižico realne vsebine;
- »Kresnice«, VI. zvezek;
- Bogomira Magajne pravljico »Brkonja Čeljustnik« in
- slikanico v štiribarvnem tisku z besedilom. — Knjiga v štiribarvnem tisku bo za našo mladino pravi dogodek. — Že zaradi te knjige same se izplača biti naročnik Mladinske matice.

ZADNJA ŠTEVILKA »MLADIKE« PIŠE:

Če nam bo kdo ustvaril sodobno slovensko mladinsko slovstvo, potem nam ga bo Mladinska matica. Izdala je že nekaj dobrih mladinskih knjižic in tudi letošnje so take, da jih upam priporočiti staršem. Zlasti »Kres-

nice« so nekaj posebnega. Prinašajo namreč od skoraj vseh živečih slovenskih pisateljev kratek življenjepisa s sliko ter kratko njegovo črtico iz mladih let ali spomin na otroška leta. Nekatere črtice so res lepe. Bevkova povestica je živahna in topla, samo prekratka je. »Botra z griča« je neprisliljeno vzgojen spis. Mladinska matica zasluži priznanje.

S. V.

—mm Prva naročila na publikacije Mladinske matice kažejo prav dobro. Če pojde tako naprej, se številu naročnikov v primeri z lanskim letom zviša. Naj navedemo nekaj primerov:

	Naročnikov lani	letos
St. Ilj pri Velenju	23	34
Šenkov turn	29	35
Bočna	24	9
Virštanj	—	20
Gornja Lendava	6	11
Sv. Križ pri Kostanjevici	21	14
Polenšak	2	32
Razbor pri Sl. g.	—	15
Marenberg	30	15
Sv. Jakob ob Savi	12	20
Doberna	5	32
Letuš	14	23
Rob	5	17
Sv. Peter na Medved. selu	12	25

Pri naročilih

naj poverjeniki ne pozabijo navesti na hrbtni strani položnic, za katere mesece so poslani zneski. To zato, da ne nastanejo kakšne zmešnjave.

Naše šolstvo.

—§ Letošnje razrednice vsebujejo napram prejšnjim nekaj izpopolnitev in navodil. Vendar pogrešam nekaj zelo važnega.

Pri končni tabeli zamud je treba za vsak mesec posebe zaračunati tudi zamude v odstotkih in v tej točki je postopanje na raznih šolah povsem različno, nesmoteno in neenotno in vsled tega tudi mnogokrat netočno. Pri omenjeni tabeli se mi vidi baš ta odstotek najvažnejši in zato bi bilo potrebno, da se v novi nakladi razrednic navede tudi obrazec za ta račun, v dosedanje naj si ga tovariši sami vpišejo, kakor je v sledečem izračunan.

Obrazec sam hočem radi lažjega razumevanja razviti in sicer:

Ako označimo z:

u = številu vpisanih učencev — (torej ne samo navzočih);

d = številu učnih dni v mesecu, za katerega računamo odstotek;

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

šestega do šestnajstega leta, pardon, to so že mladeniči. In obojega spola.

Sedem udobno v stolček, mislim si, to bo mladinski film, pa se malo pozabavam na otroški način. Toda — — —

Pričelo se je v jetnišnici. Poklicnega zločinca so izpustili vsled »lepega ponašanja« tri mesece prej. Odide domov v predmestje k svoji »ženi«, lepi in mladi, ki pa si je tačas dobila drugega »moža«. Vse to lepo rafinirano prineseno, da mlado srce zasluži le napol, a vendar dovolj jasno slabo prikrito resnico. In potem se je začelo! Strastne ljubezenske scene, hinavsko varanje ljubimca, sestanki zakrknjenih zločincev, vzgajanje mladine v idiote v sirotišnici, izročeni vodstvu sadistične ženske, lažnivi pogovori zločincev z detektivom, vlom v banko, »heroične« zvijače vlomilca - glavnega junaka, histerično vpitje pretepanih žensk, navodila za pridobitev dobrega alibija, umor iz ljubosumnosti, izdajstva v najpodlejših oblikah, cinično urejanje »družinskih zadev« in kot krona vsemu še bolj cinični zaključni razgovor med detektivom in aretiranim zločincem. In poleg vsega še zvočni film.

To vam je bil užitek, to vam je bila slast za mladino! Da bi jih le videli, kako so trepetali, kako so stiskali pesti, da bi jih le slišali, kako so cepetali, škripali z zobmi, kako so divje vzklikali ob pogledu na revolverje in krvave nože, ob pogledu na surove obraze filmskih »junakov«. V ozadju nekje je jokal dojenček, kateremu je mlada mati zaman prigozarjala, poleg mene sta si deček in deklica zatiskala oči in ušesa ob strašnih, še odrasle živce pretresujočih scenah in še hujših kri-

Predmestje, — kakor v filmu, delavski sloji, revščina in brezposelnost. V vsaki drugi hiši gostilna, beznica, alkohol! Zaplotna ljubezen, nezakonski otroci, neodgovorne in nemoralne mlade matere z zapeljivci iz »boljših hiš« — ali ni bil v filmu podoben vsak življenja? — Gledali smo to, kar čitamo vsak dan v dnevnikih, kar vidimo okoli sebe, kar opazimo na obrazih mimoidočih. Toda gledali smo v filmu vse to zavito in prikupljivo in mamljivo vabeči romantični obliki, gledali smo vse to razločno in jasno, pomnoženo in spopolnjeno. In nismo gledali to samo mi odrasli, katerim se je stvar gabala — v kinu je bilo več ko polovico otrok v tisti starosti, ko se vzbujajo v telesu razni sokovi, ko pubertetnost zmede vso duševnost in jo vrže iz ravnotežja. Med gledalci je bila več ko polovica otrok, katerih duša je s slastjo sprejemala vase »sladke« resničnosti umazanega življenja.

Predmestni otroci so to. Otroci delavcev, ki se mučijo kakor živina ves dan po tovarnah za vsakdanji kruh. Otroci so to, ki so najmanj nadzorovani, ki so vsled revščine in zaposlenosti staršev najbolj prepuščeni samim sebi. Taki otroci že v svoji vsakdanji okolici z bistrimi očmi opazijo stvari, ki se navadno pred otroki skrivajo. In takim otrokom se kot duševna hrana predvaja najgrši šund, kar si ga morete misliti.

Oblasti učiteljstvo, starši, zganite se! — Premislite, kam vse to vodi! Slabe čase delajo slabi ljudje. Ali hočete, da slabih časov ne bo nikdar konec? Ali hočete, da bodo naši otroci slabši od vas, da bodo bodoči časi še slabši od današnjih!

Ali se res ne more ukreniti ničesar proti takemu pridobivanju denarja s pohujšavanjem mladine? Ali so res dobra vsa sredstva, le da se pridobi denar? Ali res tudi tukaj »namen posvečuje sredstva«? Kaj se ne pravi to zadaj podirati vse, kar si spredaj sezidali?

Včasih sem videl tudi pred mestnim kinom policaja, ki je odganjal male otroke in jih ni pustil k predstavi. Taki otroci ne bi videli nič in brez nevarnosti gledajo najgrši šund. Pripuščali pa so k »mladim neprimernim« predstavi štirinajstletne, da se naučijo strupa v vseh oblikah, da si spopolnijo do popolnosti svoje nastajajoče znanje. Kateri »moralni« cenzorji so to tako ukrenili, ne vem, morda je te vrste cenzura tudi le uspešno »pridobivanje zemeljskih dobrin«, kakor je predvajanje filmskega šunda. —

Ah, kaj! Morda pa le ni tako hudo. Kaj vse jaz vidim! Dragi čitatelj, saj me imaš gotovo tudi ti za norca. Tak starokopiten človek! — Iz katerega veka pa si prišel v današnje dobo napredka in vsestranske svobode? Saj nismo več sužnji, pojdi vendar z duhom časa, saj si še mlad in razumen!

Tako mlad in tako starokopiten! — — —

Ali čutite, kaj sem hotel prikazati? Greh, ki ga delamo, če podpiramo nemoralno in greh, ki ga delamo, če ne podpiramo vzgojne organizacije, ki je bila uvodoma omenjena! Sedemsto mladih ljudi se vzgaja v skavtski organizaciji naše banovine. Kako majhno je to število, in preko sedemsto tudi mladih ljudi se »vzgaja« v kinu v enem samem večeru. Kako grozno veliko je to število!

Zona me spreletava!